

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding
Financial Services Management
voltijd

Hogeschool Utrecht

De kracht van
kennis.

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding
Financial Services Management
voltijd

Hogeschool Utrecht

CROHO nr.34414

Hobéon Certificering

Datum

6 december 2013

Auditteam

R.J.M. van der Hoorn, MBA, cmc (voorzitter)

Drs. J.H. van Aken

Drs. P.A.J. Verbaas

B. Schakenbos

Secretaris

R.G. Peters

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	1
2.	SAMENVATTING	3
3.	INLEIDING	5
4.	OORDELEN OP NIVEAU VAN DE STANDAARDEN	7
5.	ALGEMEEN EINDOORDEEL	17
6.	AANBEVELINGEN	19
BIJLAGE I	Scoretabel	21
BIJLAGE II	Opleidingsspecifieke eindkwalificaties	23
BIJLAGE III	Schematisch overzicht opleidingsprogramma	25
BIJLAGE IV	Programma, werkwijze en beslisregels	27
BIJLAGE V	Lijst geraadpleegde documenten	35
BIJLAGE VI	Overzicht auditteam	37

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	Hogeschool Utrecht
status instelling (bekostigd of rechtspersoon voor hoger onderwijs)	Bekostigd
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Positief advies. Ten tijde van de audit nog geen besluit NVAO
NAAM OPLEIDING (zoals in croho)	Financial Services Management
registratienummer croho	34414
domein/sector croho	Economie
oriëntatie opleiding	hbo
niveau opleiding	Bachelor
graad en titel	Bachelor of Economics
aantal studiepunten (ec's)	240
afstudeerrichtingen	geen
onderwijsvorm ¹	Competentiegericht onderwijs
locatie	Utrecht
variant	Voltijd*
relevant lectoraat	Financieel-economisch Advisering bij Innovaties
datum audit / opleidingsbeoordeling	9 en 10 september 2013

* in het CROHO staat ook een deeltijdvariant geregistreerd. Deze is echter nooit van start gegaan en is in de onderhavige audit niet meegenomen.

¹ Hieronder worden bijvoorbeeld verstaan: afstandsonderwijs, werkplekgerelateerd onderwijs, flexibel onderwijs, competentiegericht onderwijs of onderwijs voor excellente studenten.

Basisgegevens **hbo-bacheloropleiding**, voltijd

Instroom (aantal)	2007	2008	2009	2010	2011	2012
▪ voltijd	57	39	38	39	44	28
Uitval (%) uit het eerste jaar	2007	2008	2009	2010	2011	2012
▪ voltijd ²	47	46	58	54	68	48
Uitval (%) uit de hoofdfase				2007	2008	2009
▪ voltijd ³				7	10	13
rendement (percentage) ⁴				2006	2007	2008
voltijd				67	57	67
docenten (aantal + fte)				aantal	Fte	
▪ voltijd				10	7,75	
opleidingsniveau docenten (aantal) ⁵				Bachelor	Master	PhD.
▪ voltijd				2	8	0
docent-student ratio ⁶						
▪ voltijd	1 : 22,1 (hoofdfase) 1 : 30,1 (propedeuse)					
contacturen (aantal) ⁷			1 ^e jaar	2 ^e jaar	3 ^e jaar	4 ^e jaar
▪ voltijd			14,6	10,4	11,7	Variabel

Contacturen in jaar 2 zijn exclusief stage. Contacturen in jaar 4 zijn afhankelijk van de keuze van de minor. In het afstudeertraject krijgt de student totaal 24 uur begeleiding van een docent.

² Het aandeel van het totaal aantal bachelorstudenten (eerstejaars ho) dat na één jaar niet meer bij de opleiding staat ingeschreven, zo mogelijk voor de laatste zes cohorten.

³ Het aandeel van de bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij de opleiding inschrijven (herinschrijvers) dat in de nominale studieduur zonder het diploma te hebben behaald alsnog uitvalt uit de opleiding, zo mogelijk voor de laatste drie cohorten.

⁴ Het aandeel van de bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij de opleiding inschrijven (herinschrijvers) dat het bachelordiploma haalt in de nominale studieduur + één jaar, zo mogelijk voor de laatste drie cohorten.

⁵ Het aantal docenten (onderwijzend personeel) met een hbo, master en PhD.

⁶ De verhouding tussen het totaal aantal ingeschreven studenten en het totaal aantal fte's aan onderwijzend personeel van de opleiding in het meest recente studiejaar.

⁷ Het gemiddeld aantal klokuren per week aan geprogrammeerde contacttijd, voor ieder jaar van de opleiding.

2. SAMENVATTING

De bachelor FSM houdt zich bezig met financieel-zakelijke dienstverlening binnen de financieel-zakelijke branche. Afgestudeerden vervullen functies zoals hypotheek- of verzekeringsadviseur, financieel adviseur voor particulieren en ondernemingen, vermogensadviseur en pensioenadviseur. Afgestudeerden van de Utrechtse opleiding zijn, op het certificaat Wft Volmacht na, in het bezit van alle certificaten van de Wet Financieel Toezicht (Wft). De opleiding is hiervoor gecertificeerd door het College Deskundigheid Financiële Dienstverlening.

1. Beoogde eindkwalificaties

De beoogde eindkwalificaties zijn landelijk vastgelegd in het beroeps- en opleidingsprofiel uit 2010. De opleiding heeft dit profiel overgenomen en verder aangevuld en uitgewerkt. De aanvullingen betreffen het opleiden van haar studenten voor de certificaten uit de Wet Financieel Toezicht (Wft). Dit geeft meerwaarde aan het diploma. Kennisnemen van internationale en interculturele aspecten en het verwerven van de vaardigheid om in een internationale context te kunnen werken zijn opgenomen als te bereiken eindkwalificaties, maar de opleiding heeft geen uitgewerkte relaties met vergelijkbare opleidingen in het buitenland. De opleiding geeft aandacht aan het aanleren van vaardigheden om toegepast onderzoek uit te voeren. Ten tijde van de audit werkt de opleiding aan de conversie van de competenties naar het profiel van de Bachelor of Business Administration. Het panel beoordeelt standaard 1 als **voldoende**.

2. Onderwijsleeromgeving

De opleiding heeft een adequaat ontwikkeld curriculum en hanteert goede didactische uitgangspunten. Er zijn goede inhoudelijke contacten met het beroepenveld, waardoor de inhoud van de curricula actueel kan worden gehouden. Docenten weten waar de accenten in de toekomst moeten liggen.

Mogelijkheden om het programma flexibel te doorlopen zijn aanwezig. Doorstuderen voor een masterstudie na het volgen van een pré master-minor kan; met één universiteit zijn hierover afspraken gemaakt. Het auditpanel vindt dat de opleiding in het programma in voldoende mate aandacht geeft aan internationale en interculturele aspecten. Hierbij tekent het panel wel aan dat de opleiding nog verdere stappen kan ondernemen door relaties aan te gaan met vergelijkbare buitenlandse opleidingen. De onderzoeksleerlijn is ingebed in het curriculum en wordt nog verder uitgewerkt. Het panel hoort uit het werkveld dat het vermogen van de studenten om een gedegen advies uit te brengen adequaat ontwikkeld is.

De begeleiding van de studenten is door de hele opleiding heen goed geborgd en de stagebegeleiding is voldoende. De voorzieningen leiden tot een goede studie-omgeving. Het docerend personeel vertoont dynamiek, is goed opgeleid en heeft voldoende verankering in het beroepenveld. De tevredenheid van de studenten over de docenten, de inhoud van de opleiding en de onderwijsomgeving is hoog.

Het panel oordeelt dat sprake is van een programma dat qua inhoud en vormgeving een doelmatig samenhangende onderwijsleeromgeving vormt en de studenten in staat stelt de beoogde eindkwalificaties te bereiken. Daarom beoordeelt het panel standaard 2 als **goed**.

3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding kent een adequaat ontwikkeld systeem van toetsen en beoordelen. Het panel vindt dat de examencommissie haar rol in de borging van de kwaliteit van toetsing en examinering kan versterken. Het panel baseert zijn oordeel over het gerealiseerde eindniveau vooral op de kwaliteit van de eindwerkstukken van de studenten. Dit oordeel is positief.

Het panel oordeelt dat de opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en met de afstudeerwerkstukken aantoonbaar dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd. Daarom is het oordeel van het panel over standaard 3 **voldoende**.

**Algemene conclusie, conform de beslisregels van de Nederlands-Vlaamse
Accreditatieorganisatie (NVAO): voldoende**

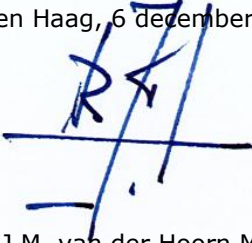
Het panel beoordeelt de hbo-bacheloropleiding Financial Services Management voltijd van de Hogeschool Utrecht als voldoende.

Standaard 1: voldoende

Standaard 2: goed

Standaard 3: voldoende

Den Haag, 6 december 2013

A handwritten signature in blue ink, consisting of stylized letters 'R', 'J', 'M' and 'v', 'd', 'e', 'r', 'H', 'o', 'o', 'r', 'n'.

R.J.M. van der Hoorn MBA,
voorzitter

A handwritten signature in blue ink, consisting of stylized letters 'R', 'G', 'P', 'e', 't', 'e', 'r', 's'.

R.G. Peters,
secretaris

3. INLEIDING

3.1 Karakteristiek van de opleiding

3.1.1 Positionering binnen de hogeschool

De opleiding Financial Services Management (*hierna: FSM*) valt organisatorisch binnen het cluster Finance & Accounting van de Faculteit Economie & Management (*hierna: FEM*) van de Hogeschool Utrecht en is onderdeel van de HU Business School Utrecht. Binnen dit cluster worden ook de opleidingen Accountancy en Bedrijfseconomie verzorgd. Het cluster neemt deel in het Kenniscentrum Innovatie en Business en het lectoraat Financieel-economische Advisering bij Innovaties. Er is een inhoudelijke relatie met de twee genoemde opleidingen door de Learning Community Finance & Accounting. Het doel van deze community is de basis van professionele kennis, kunde en vaardigheden voor docenten te verdiepen.

De faculteit kent een brede propedeuse voor de voltijdsopleidingen; het programma van deze propedeuse wordt in overleg tussen de opleidingen vastgesteld. De opleiding FSM wordt uitsluitend aangeboden in de voltijdvariant.

3.1.2 Aansturing

De opleiding wordt aangestuurd door de budgetverantwoordelijke opleidingsmanager FSM. Deze neemt deel aan het strategisch overleg binnen en buiten de faculteit. Onder hiërarchische leiding van de opleidingsmanager werken de docenten als docent, als cursusbeheerder en als programmaleider. Als cursusbeheerder dragen zij zorg voor de kwaliteit van cursussen, coördineren zij tentamens, roosterzaken en andere administratieve zaken. Als programmaleider zijn zij verantwoordelijk voor een samenhangende set van cursussen en maken zij daarover functionele afspraken met cursusbeheerders en docenten.

3.1.3 Profiel van de bachelor FSM

De bachelor FSM houdt zich bezig met financieel-zakelijke dienstverlening binnen de financieel-zakelijke branche. Daarbij verschuift de focus meer en meer van enkelvoudige dienstverlening naar totaaloplossingen voor de financiële behoeften van een klant(organisatie). Afgestudeerden vervullen functies zoals financieel adviseur, hypotheek- of verzekeringsadviseur, adviseur particuliere en/of zakelijke belangen, vermogensadviseur en pensioenadviseur. De Utrechtse opleiding profileert zich ten opzichte van collega-opleidingen doordat het curriculum een sterke financiële component kent en, op het certificaat Wft Volmacht na, alle certificaten van de Wet Financieel Toezicht (Wtf) in het onderwijsprogramma heeft opgenomen. De opleiding is hiervoor gecertificeerd door het College Deskundigheid Financiële Dienstverlening..

3.2 Vorige accreditatie en vervolgacties

De opleiding FSM is in 2007 geaudit, wat leidde tot een positief oordeel en tot accreditatie die loopt tot 31 december 2014.

- Doelstellingen Opleiding: tweemaal goed, eenmaal voldoende. Het panel maakte geen opmerkingen die aanleiding waren tot maatregelen.
Acties: jaarlijks worden de doelstellingen van de opleiding afgestemd met de beroepenveldcommissie.
De opleiding is gestart met het inventariseren van noodzakelijke programmawijzigingen om aan te kunnen sluiten bij het landelijke ontwikkelde nieuwe profiel van de Bachelor in Business Administration. Dit proces van 'BBA-proof' maken van het programma is tijdens de audit gaande.

- Programma: driemaal goed, vijfmaal voldoende. Het auditpanel maakte de opmerking dat men graag een grotere inzet van gastsprekers zou zien.
Acties: Inmiddels worden gastsprekers ingezet in het programma.
Met ingang van collegejaar 2011-'12 is het studieprogramma aangepast zodat alle cursussen vanaf dat moment worden aangeboden in eenheden van 5 EC. Onderzoek en communicatie zijn toegevoegd aan de vaardighedenleerlijn.
In het kader van de Wet op het Financieel Toezicht biedt de opleiding Wft-cursussen aan die leiden tot de officieel erkende Wft-certificaten. De opleiding is in 2010 erkend en in 2012 geaccrediteerd als exameninstituut door het College Deskundigheid Financiële Dienstverlening (CDFD).
Studieloopbaanbegeleiding loopt nog steeds als rode draad door het programma, maar hieraan zijn geen EC's meer verbonden.
In het collegejaar 2011-'12 heeft de FEM een nieuw toetsbeleid ontwikkeld en geïmplementeerd.

- Personeel: tweemaal goed en eenmaal voldoende. Het auditpanel maakte geen aanvullende opmerkingen.
Acties: de deskundigheid van het personeel heeft doorlopend de aandacht. Er is ruimte voor na- en bijscholing op tal van gebieden.

4. OORDELEN OP NIVEAU VAN DE STANDAARDEN

Beoogde eindkwalificaties

Standaard 1: De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat inhoud, niveau en oriëntatie betreft geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau (bachelor-master) en oriëntatie (hbo-wo) binnen het Nederlands kwalificatieraamwerk. Zij sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

Bevindingen

Het landelijke beroeps- en opleidingsprofiel FSM; profiel van de opleiding

In 2005 heeft de Sectorraad Economisch Onderwijs (SEO) landelijk de domeincompetenties Economics vastgesteld. Op basis van deze domeincompetenties heeft het Landelijk Overleg Opleidingen Financial Services Management (LOOFSM), waar de opleiding aan deelneemt, in 2010 een landelijk opleidingsprofiel opgesteld. De opleiding hanteert dit profiel. Dit landelijk profiel weerspiegelt de Dublin Descriptoren. Het landelijk opleidingsprofiel is leidend voor de opleiding en borgt, doordat het is opgesteld in samenspraak met het beroepenveld, het niveau, de inhoud en de oriëntatie van de eindkwalificaties.

Het landelijk overleg heeft de eindtermen van de FSM opleiding vertaald naar competenties. In het beroeps-en opleidingsprofiel (bop) zijn 26 beroepsspecifieke competenties geformuleerd, gekoppeld aan zeven competentiegebieden. De zeven competentiegebieden zijn gekoppeld aan de door de SEO geformuleerde domeincompetenties. Deze domeincompetenties geven in hoofdlijnen aan waar een Bachelor of Economics aan moet voldoen. De competenties zijn in het curriculum ingedeeld in drie niveaus, die oplopend zijn in zwaarte en complexiteit van handelen.

De opleiding profileert zich doordat zij is ingebed in het Cluster Finance & Accounting. Hierdoor heeft de opleiding een sterke financiële component. De opleiding gaat verder dan een aantal collega-opleidingen door de studenten zodanig op te leiden dat zij alle certificaten van de Wet op het Financieel Toezicht (Wft), met uitzondering van het certificaat Wft Volmacht, kunnen behalen. Het panel vindt dat de opleiding hiermee de student meerwaarde biedt en waardeert dit.

Vernieuwing van het profiel: de BBA-graad

Landelijk is de afspraak gemaakt dat in het economisch domein wordt toegewerkt naar de internationaal goed herkenbare graad van Bachelor of Business Administration (BBA). Het LOOFSM heeft landelijk de relatie gelegd tussen de FSM- en de BBA-competenties en dit als appendix toegevoegd aan het beroeps- en opleidingsprofiel. De opleiding heeft vanaf het studiejaar 2012-'13 de BBA competentieset ingevoerd in de propedeuse en zal dit de komende jaren doorzetten naar de hoofdfase. vernieuwen naar de BBA. (zie Bijlage II). De opleidingen binnen de FEM zullen vanaf 2016 deze graad afgeven.

Afstemming met het eigen werkveld

De opleiding heeft een beroepenveldcommissie die een dwarsdoorsnede is van het werkveld van de afgestudeerde financiële adviseur. Nieuwe ontwikkelingen op de diverse terreinen komen daardoor terecht bij de opleiding en kunnen, na afweging, worden verwerkt in de eindkwalificaties. Andere bronnen van informatie zijn de bedrijfsmentoren. De opleiding realiseert zich dat er nog geen procedure is waardoor deze informatie systematisch wordt geregistreerd; men werkt daar aan.

Onderzoeksvaardigheden

De opleiding heeft de landelijk geformuleerde onderzoekscompetenties overgenomen als een van de door haar beoogde eindkwalificaties. Zij beoogt daarmee de beginnende beroepsbeoefenaar zodanig te scholen dat hij in staat is om een praktijkprobleem op een methodische wijze theoretisch te analyseren en vanuit de juiste theorieën en concepten een oplossing aan te dragen, vaak in de vorm van een goed onderbouwd advies. Duidelijk is dat het lectoraat Financieel Economische Dienstverlening bij Innovaties een belangrijke taak vervullen. Een lector Methodologie van Praktijkgericht Onderzoek is zeer recent aangetrokken om toegepast onderzoek in de lesprogramma's te verankeren. Het panel heeft de onderzoekscompetenties zoals opgenomen in het opleidingsprofiel 2010 besproken met het lectoraat, met docenten en het werkveld en ziet dat de onderzoekslijn nog verder zal worden geïmplementeerd. Het panel kan hiermee instemmen.

Internationalisering

De financieel-zakelijke branche is internationaal georiënteerd. Beroepsbeoefenaren dienen daarom te beschikken over kennis van de financiële wereldmarkt, inzicht te hebben in corporate finance en investment banking en de Engelse taal te beheersen. Zij moeten zich in een internationale en interculturele omgeving kunnen presenteren en internationale wet- en regelgeving kunnen vertalen en toepassen op de eigen werkplek. Internationalisering is daarom een speerpunt van de faculteit en opleiding en verankerd in de beoogde eindkwalificaties. De opleiding heeft geen specifieke FSM-contacten met buitenlandse opleidingen, maar participeert cluster-breed wel in een internationaal onderwijsproject met Denemarken en Finland en heeft via het 'International Office' contacten met buitenlandse universiteiten in verband met uitwisselingsprogramma's. Het panel adviseert de opleiding, gezien het belang van internationalisering, hieraan te gaan werken.

Weging en Oordeel (onvoldoende / **voldoende** / goed / excellent)

Het panel ziet dat de opleiding het landelijke opleidingsprofiel 2010 hanteert en het vernieuwde profiel 2012 tot de hare heeft gemaakt en bezig is dit te implementeren. In de gezamenlijke propedeuse is het programma in het cursusjaar 2013-'14 op BBA-competenties geschoeid en deze worden de komende studiejaren verder uitgerold.

Het panel is van oordeel dat de beoogde eindkwalificaties op adequate wijze zijn geformuleerd door het landelijk overleg Financial Services Management, qua bachelor en hbo-oriëntatie aansluiten bij het Nederlandse kwalificatieraamwerk en bij wat het vakgebied en het werkveld eisen. De landelijk geformuleerde eindkwalificaties zijn op een goede manier door de opleiding overgenomen en geoperationaliseerd.

Het panel weegt in zijn oordeel mee dat de opleiding haar studenten als extra biedt dat zij een aantal Wft-certificaten kunnen behalen, waardoor studenten meerwaarde ontlenen aan hun bachelor-diploma. Hiermee onderscheidt de opleiding zich ten opzichte van enkele collega-opleidingen. Omdat echter ook andere FSM-opleidingen in Nederland hun studenten de mogelijk bieden de Wft-certificaten te behalen, is dit niet zodanig onderscheidend dat de opleiding daarmee uitsteekt boven alle andere vergelijkbare opleidingen. Het panel weegt voorts dat de onderzoekslijn thans zichtbaar is in het curriculum, maar nog verder moet – en ook zal – worden versterkt. Het panel vindt de aandacht die de opleiding geeft aan het aspect 'internationalisering' voldoende, maar geeft de opleiding mee dit nog verder te versterken. Dit alles overwegend beoordeelt het panel de beoogde eindtermen als **voldoende**.

Onderwijsleeromgeving

Standaard 2: Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Toelichting NVAO: De inhoud en vormgeving van het programma stellen de toegelaten studenten in staat de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De kwaliteit van het personeel en van de opleidingsspecifieke voorzieningen is daarbij essentieel. Programma, personeel en voorzieningen vormen een voor studenten samenhangende onderwijsleeromgeving.

Bevindingen

Kenmerken van de opleiding

De opleiding FSM is competentiegericht en kent vier samenhangende leerlijnen en een externe oriëntatie op het beroepenveld. Het curriculum is gebaseerd op de landelijke vastgestelde domeincompetenties. De domeincompetenties zijn vertaald naar beroepsproducten. De opleiding heeft de beoogde eindkwalificaties vertaald naar het onderwijsprogramma en vastgelegd in een competentiematrix.

Het panel heeft deze competentiematrix bestudeerd en ziet dat alle beoogde eindkwalificaties terugkomen in cursussen in het programma.

Het onderwijs is thematisch en ingedeeld in blokken, waarin theoretische concepten worden behandeld, de student in trainingen vaardigheden ontwikkelt die hij in projecten integraal toepast. Externe oriëntatie vindt plaats in de beroepenveldcommissie (bvc), het Landelijk Overleg FSM en in stages. De vestigingsplaats Utrecht heeft een ideale ligging wat betreft het Bank- en Verzekeringswezen.

De opleiding bestaat uit een gezamenlijke propedeuse met de opleidingen Accountancy en Bedrijfseconomie en een eigen hoofdfase en duurt vier jaar. De gezamenlijke propedeuse biedt een brede oriëntatie op het financieel-economische veld en heeft de functies van oriëntatie, selectie en verwijzing.

De studielast bedraagt 240 EC's. De studenten volgen in het tweede jaar en vierde jaar stages. In het tweede studiejaar is dit een meeloopstage van tien weken (15 EC's), waarin de student kennis maakt met het beroepenveld. In het vierde jaar volgt de student de afstudeerstage van 20 weken (30 EC's), waarin hij werkt in het afstudeerbedrijf en daar een scriptie schrijft. Door middel van de afstudeeropdracht toont de student aan dat hij op verantwoorde wijze kan komen tot een adviesrapport op hbo-bachelorniveau. Binnen de hoofdfase bestaat een profileringsprogramma van een half jaar. Deze kan worden ingevuld met een minor, een pre-master of een keuzepakket aan cursussen dat de student zelf samenstelt.

De Utrechtse opleiding profileert zich, door de inbedding in het cluster Finance & Accounting ten opzichte van andere FSM voltijdopleidingen met een sterke financiële component. De opleiding profileert zich door alle certificaten van de Wet op het Financieel Toezicht (Wft-certificaten), met uitzondering van de Wft Volmacht, in het programma op te nemen. Sinds het studiejaar 2010-'11 is de Hogeschool Utrecht erkend als exameninstituut voor het afnemen van de examens voor deze certificaten. Het aanbieden en afnemen van deze examens is onderworpen geweest aan een separate accreditatie. Het panel vindt deze accreditatie een extra.

De opleiding hanteert de volgende didactische uitgangspunten:

- 1 het leren staat centraal
- 2 de student is verantwoordelijk voor zijn eigen leerproces
- 3 de opleiding is een lerende organisatie: docenten en studenten leren met en van elkaar
- 4 het onderwijs werkt met realistische taken
- 5 de student wordt aangesproken als beginnend beroepsbeoefenaar.

Het panel vindt dit heldere didactische uitgangspunten, die herkenbaar zijn in de opbouw van het curriculum.

Actueel houden van het curriculum

De opleiding werkt er voortdurend aan om het onderwijsprogramma actueel te houden. De beroepenveldcommissie (bvc) komt daarvoor drie tot viermaal per jaar bijeen. De bvc bespreekt dan met de opleiding de inhoud van het curriculum en cursuswijzers. Leden van de bvc zijn hierover zeer positief en melden dat zij een eigen inbreng hebben. Gesprekken tussen de bvc en vertegenwoordigers van de opleiding gaan onder meer over de noodzaak om studenten een 'onderzoekend en innoverend vermogen' mee te geven en over de situatie in het beroepenveld over vijf jaar.

Het panel heeft met de werkveldvertegenwoordigers, en daarbinnen met enkele leden van de bvc, gesproken en in dat gesprek niet die inspiratie en 'drive' ontdekt, die bij het panel de verwachting wekt dat deze commissie innovatief zal zijn.

De opleiding heeft veel contacten met bedrijven via gastcolleges, stagebezoeken en 'real-life' praktijkopdrachten in samenwerking met het regionale mkb. Docenten, waarvan een groot deel nog actief is in het werkveld hebben eveneens een belangrijke inbreng. Vanwege de vele en snelle veranderingen in wet- en regelgeving worden docenten gecoacht door een externe docent/ontwikkelaar die ook cursussen ontwikkelt voor het College Deskundigheid Financiële Dienstverlening.

Tijdens de audit heeft het panel een inspirerend peer-to-peer gesprek met de docenten. Docenten blijken een heldere visie op de toekomst te hebben en weten waar zij in de naaste toekomst accenten in het programma moeten aanbrengen. Genoemd wordt onder andere de opkomst van kleinere banken en het individuele adviseurschap.

Het panel hoort dat ook alumni positief zijn over de opleiding. Een van hen, afgestudeerd in 2011, spreekt van " ..een zeer goede aansluiting bij de praktijk van de Rabobank" waar hij inmiddels werkt.

Flexibilisering, doorstuderen en excelleren

Flexibilisering van onderwijsprogramma's is een speerpunt van de faculteit. Om een betere uitwisseling tussen verschillende onderwijsprogramma's te realiseren, waardoor een grotere keuzemogelijkheid voor studenten ontstaat, heeft de hogeschool alle cursussen standaard een omvang van 5 EC's gegeven. Andere instrumenten die worden gebruikt om het doorstuderen te bevorderen en studieachterstand te verkleinen, zijn de mogelijkheid voor propedeusestudenten die achterstand hebben opgelopen om in de zomer colleges in te halen, de mogelijkheid om te herkansen en 'bezemcolleges'.

Studenten kunnen zich profileren in de minor (30 EC's) met een samenhangend pakket van keuzecursussen, een pre-master die voorbereidt op een masterstudie, een studieperiode in het buitenland of een minor bij een andere hogeschool of universiteit. Over de mogelijkheid van doorstuderen meldt een alumnus dat er wel afspraken blijken te bestaan met de Universiteit Utrecht, maar dat de Universiteit van Amsterdam de bacheloropleiding FSM niet bleek te kennen en de Erasmus universiteit afgestudeerde FSM'ers niet wil toelaten voor een masterstudie. Het panel verbindt aan dit signaal het advies aan de opleiding om meer contact te zoeken met die universiteiten.

De faculteit kent een Topclass voor een beperkte groep talentvolle en ambitieuze studenten, die in hun propedeuse bovengemiddeld scoren. In het 2^e, 3^e en 4^e studiejaar volgen zij een Engelstalig programma van totaal 30 EC's extra. Het bestaan van de Topclass komt in slb-gesprekken aan de orde.

Internationalisering

In het programma zijn enkele internationale aspecten opgenomen. De opleiding gebruikt Engelstalige literatuur bij het vak Algemene Economie en er wordt aandacht gegeven aan zakelijk Engels. In het overleg met de bvc en het landelijk overleg is afgesproken dat het aspect van internationalisering niet nadrukkelijk de aandacht krijgt. De nationale wetgeving is echter een uitwerking van Europese wetgeving. Uiteraard is het wel zo dat de specifieke uitwerking van de fiscale, sociale zekerheids- en Wft-regelgeving nationale betekenis hebben. Tijdens de audit krijgt het panel een voorbeeld van internationalisering: studenten en docenten vertellen van een project dat zij uitvoeren samen met Deense en Finse studenten en dat handelt over het overnemen van een bierbrouwerij in het buitenland. Er wordt daarbij via een skype-verbinding tussen Deense, Finse en Nederlandse studenten samengewerkt. Aan dit door de opleiding Bedrijfseconomie geïnitieerde project nemen naast FSM studenten ook studenten bedrijfseconomie en accountancy deel.

3% van de studenten volgt een buitenlandse stage of minor in het buitenland.

Uit onder andere dit voorbeeld leidt het panel af dat er in voldoende mate aandacht wordt gegeven aan het aspect van internationalisering. Wel raadt het panel de opleiding aan om aan het versterken van dit aspect blijvend aandacht te geven.

Alumni vertellen het panel dat zij soms te weinig kennis van Engelstalige vaktermen hebben; dit blijkt dan in de beroepspraktijk. Een andere opmerking die het panel noteert, is dat zij in projecten soms worden opgehouden door het lage niveau van Engels van andere studenten-projectgroepleden. Het panel concludeert hieruit dat de opleiding er goed aan doet om meer aandacht te geven aan studenten die een deficiëntie hebben in de beheersing van de Engelse taal.

Toegepast onderzoek

Het programma kent een onderzoeksleerlijn. Het doen van onderzoek en het aanleren van onderzoeksvaardigheden komt in verschillende projecten aan de orde. In de meeloopstage in het tweede jaar voert de student een klein onderzoek uit en de afstudeerstage staat in het teken van een onderzoek binnen de stageverlenende organisatie, dat moet uitmonden in een gedegen advies. Het panel merkt op dat de kennis van onderzoeksmethodologie voldoende is, maar dat naar zijn oordeel de onderzoekslijn verder moet worden geïmplementeerd in het curriculum. Het panel ziet dat de opleiding daarmee bezig is.

De faculteit kent het lectoraat Financieel Economische Advisering bij Innovaties en het Kenniscentrum Innovatie en Business, die onder meer tot doel hebben om actuele kennis in de curricula in te brengen. Het lectoraat kent het voor FSM relevante onderzoeksonderwerp "Ontwikkelingen in de financieel-zakelijke dienstverlening in het MKB". Docenten die (ook) onderwijs verzorgen aan FSM zijn aan dit onderzoeksprogramma verbonden. Voor collega-docenten verzorgt het lectoraat studiedagen waar de voortgang van de onderzoek van het lectoraat gepresenteerd worden. Onder docenten is veel belangstelling voor de samenwerking met het lectoraat .

Instroom en intake

De opleiding heeft een grote instroom van formeel toelaatbare studenten (vwo, havo, mbo4, 21+). De opleiding kent een hoge uitval in de propedeuse en een laag afstudeerrendement. De uitval in de propedeuse is nog rond de 50%. De docenten zeggen hierover dat de propedeuse zeer selecterend is. De opleiding is zich bewust van de hoge uitval en het lage rendement. Met de komst van de Wet Kwaliteit in Verscheidenheid (Kiv) is het sinds 1 september 2013 mogelijk om de intake-procedure te verbeteren en de opleiding zal dit doen.

De opleiding werkt al met een numerus fixus en met intake gesprekken, een digitaal assessment en 'summer courses' voor het wegwerken van deficiënties op het terrein van Nederlands, Engels, economisch rekenen, wiskunde en bedrijfseconomie.

De opleiding kent geen verkort programma en er worden geen vrijstellingen verleend op basis van vooropleiding havo, vwo of mbo4.

Studieloopbaan

De studieloopbaanbegeleiding (slb) staat in het teken van de groei in zelfstandigheid van de student. In het propedeusejaar is het volgen van de slb verplicht; in dat jaar draagt de slb bij aan de propedeutische functies: selectie, oriëntatie en verwijzing. In de hoofdfase is de slb erop gericht de student te helpen bij het maken van keuzes voor stage, afstuderen en excellentie en is de vorm coachend. De intensiteit neemt dan af en de student moet zelf een beroep doen op de slb'er. Hogeschoolbreed is een programma van eisen opgesteld voor studieloopbaanbegeleiding. Een van de eisen is dat elke slb'er in de komende jaren gecertificeerd wordt.

Naast de slb'er kent de opleiding de routemanager. Deze adviseert studenten over de te volgen route in de hoofdfase, adviseert zij-instromers, wijst studenten op beschikbare informatie en begeleidt langstudeerders bij het afronden van de studie.

Stagebegeleiding

De opleiding kent twee stages. In het tweede studiejaar tijdens de meeloopstage begeleidt de slb'er de student. Bij de afstudeerstage in het vierde jaar begeleidt een vakdocent. De begeleider brengt in de meeloopstage één en in de afstudeerstage twee bedrijfsbezoeken en heeft dan overleg met de bedrijfsmentor. De bedrijfsmentor zorgt voor een adequate begeleiding van de student in de het bedrijf en geeft feedback door middel van een beoordelingsformulier. Deze beoordeling is adviserend bij de uiteindelijke beoordeling van de student.

Personeel

De kwaliteit van het onderwijzend personeel is adequaat. Op twee na hebben alle docenten die zijn verbonden aan de opleiding de mastergraad. Vier docenten volgen de hbo didactiek cursus 2012-'13.

De opleiding heeft een personeels-meerjarenplan. De opleiding vraagt van docenten dat zij op twee van de drie terreinen: onderzoek, onderwijs en beroepspraktijk actief zijn, of zijn geweest. Uit een analyse van de cv's van de docenten blijkt dat ten tijde van de audit voor 90% van de docenten geldt dat zij ervaring hebben in de beroepspraktijk.

Jaarlijks worden met medewerkers drie 'resultaat gericht werken-gesprekken' gevoerd. Individuele beoordelingen leiden tot een individueel opleidingsplan. De faculteit kent Learning Communities: teams van experts met een gedeeld vakgebied die in samenwerking de beschikbare expertise en vertaling naar de cursusinhoud als verantwoordelijkheid hebben. Zij hebben daartoe ook een directe relatie met de onderzoeksagenda van het Kenniscentra. De Learning Community wordt gebruikt voor de na- en bijscholing van docenten. In totaal is 3,9% van de bruto loonsom beschikbaar voor deskundigheidsbevordering.

De studenten zijn tevreden over de mate waarin de docenten binding hebben met het werkveld. Letterlijk: "Dat de docenten uit het bedrijfsleven komen, vind ik heel goed".

Voorzieningen

De faculteit heeft een goed geoutilleerde mediatheek tot haar beschikking, waarin boeken en tijdschriften te raadplegen zijn. Er is een behoorlijke verzameling databanken, die toegang geven tot bronnen en vaak tot full text artikelen. Veel databanken zijn van buitenaf met de HU-inlog te benaderen. Verder beschikt de faculteit en daarmee de opleiding over de standaard voorzieningen als collegezalen, klaslokalen, project- en werkruimtes en stilteruimtes. De leslokalen zijn uitgerust met digitale borden en computerapparatuur voor presentaties. De docentenkamers zijn gesitueerd rond 'pleinen' waar de studenten kunnen overleggen, samenwerken en recreëren. Docenten zijn daardoor direct benaderbaar voor de studenten. De IT voorzieningen zijn aan de maat: de afgelopen jaren zijn er 200 werkplekken bijgekomen en er zijn nu ruim voldoende laptop-aansluitingen. Het gehele gebouw kent draadloos internet. De studenten melden aan het panel dat zij tevreden zijn over de beschikbare voorzieningen.

Studenttevredenheid

De oordelen van de studenten op verschillende onderwerpen is de volgende:

Onderwerp	Score
Tevredenheid over inhoud van het programma	3,74
Tevredenheid over het niveau van de opleiding	4,00
Tevredenheid over de samenhang van de programmaonderdelen	4,06
Tevredenheid over de gebruikte werkvormen	3,71
Tevredenheid over de mate dat men de inhoud opleiding kan bepalen	3,18
Tevredenheid over de deskundigheid van de docenten	3,93
Tevredenheid over de didactische kwaliteiten	3,87
Tevredenheid over de kennis van de beroepspraktijk bij docenten	3,77
Tevredenheid over de studiebegeleiding	3,85
Tevredenheid over de stagebegeleiding	3,78
Tevredenheid over de ICT-voorzieningen	3,73
Tevredenheid over de werkplekken	3,60
Tevredenheid over de informatievoorziening (roosters, cijfers)	3,69

Bron: Nationale Studenten Enquête 2013. In: Kritische Reflectie opleiding FSM. Cijfers op een vijfpuntschaal

Uit bovenstaande scores blijkt dat de studenten tevreden zijn over de onderwijsleeromgeving. Daarbij springen het niveau van de opleiding en de samenhang daarvan en de deskundigheid en kennis van de beroepspraktijk van de docenten eruit. Het panel concludeert dat er sprake is van een naar inhoud adequaat curriculum, dat goed is ontwikkeld en wordt verzorgd door een goed docententeam.

Weging en Oordeel (onvoldoende / voldoende / **goed** / excellent)

Het panel ziet dat het curriculum goed is ontwikkeld en is gestoeld op goede didactische uitgangspunten. Er zijn voldoende contacten met het beroepenveld, waardoor de inhoud van het curriculum actueel kan worden gehouden.

Het auditpanel vindt dat de opleiding in het programma in voldoende mate aandacht geeft aan internationale en interculturele aspecten. Dit mag echter nog verder worden versterkt en voorts doet de opleiding er goed aan meer aandacht schenken aan het niveau van het Engels bij studenten.

Het panel waardeert de mate waarin de onderzoeksleerlijn is ingebed in het curriculum en ziet dat deze ontwikkeling wordt voortgezet.

De begeleiding van de studenten is door de hele opleiding heen goed op orde en de stagebegeleiding is naar het oordeel van het panel voldoende. De voor studenten en docenten beschikbare voorzieningen leiden tot een goede studie-omgeving. De studenttevredenheid is hoog.

Het docerend personeel vertoont dynamiek, is goed opgeleid en heeft meer dan voldoende verankering in het beroepenveld. De tevredenheid van de studenten over de docenten en de inhoud van de opleiding en de onderwijsomgeving, zoals zij die ervaren, is hoog.

Voor het panel weegt met name het goed ontwikkelde curriculum, de kwaliteit van het docerend personeel en de studenttevredenheid op alle aspecten van de onderwijsleeromgeving. Het panel is van oordeel dat sprake is van een programma dat qua inhoud en vormgeving de studenten in staat stelt de beoogde eindkwalificaties te bereiken. Het panel kan zonder voorbehoud stellen dat het programma, personeel en voorzieningen een voor studenten een goede samenhangende onderwijsleeromgeving vormen. Daarom beoordeelt het panel standaard 2 als **goed**.

Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het gerealiseerde niveau blijkt uit de tussentijdse en afsluitende toetsen, de afstudeerwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren. De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk.

Bevindingen

Het systeem van toetsen en beoordelen

Alle studiepunten worden toegekend op basis van toetsen en/of beoordelingen. Elke cursus wordt apart getoetst. In de cursuswijzers staat vermeld wat de leerdoelen zijn en op welke manier die worden getoetst. In het toetsplan van de opleiding is vastgelegd welke competenties in welke cursussen, op welke wijze en welk niveau worden getoetst.

De opleiding hanteert verschillende toetsvormen.

- Theorie wordt schriftelijk getoetst. In de propedeuse en bij een aantal Wft toetsen geschiedt dat voor een belangrijk deel door meerkeuzetoetsen. Daarnaast worden in casus studenten één of meer beroepsvraagstukken voorgelegd die zij dienen op te lossen.
- In projecten worden eindproducten beoordeeld in relatie tot gemaakte plannen. Dit gebeurt door het beoordelen van een verslag en/of presentatie. Procesvaardigheden worden beoordeeld aan de hand van het door de student geschreven reflectieverslag. Kennisonderdelen van het project worden getoetst met behulp van een mondeling individueel afgenomen kennistoets.
- Vaardigheden worden beoordeeld door een oordeel te geven van de uitvoering van (beroeps)vaardigheden. De student laat dan zien dat hij vaardigheden en werkmodellen correct kan toepassen in een zo reëel mogelijke praktijksituatie. Communicatieve vaardigheden en onderzoeksvaardigheden worden daarbij eveneens beoordeeld.
- De beoordeling van stages en de afstudeeropdracht geschiedt met behulp van de beoordelingscriteria die zijn vastgelegd in de cursuswijzers stage en afstuderen.

Enkele docenten zijn aangewezen als toetsexperts. Het panel heeft het toepassen van de verschillende toetsvormen kunnen verifiëren.

Er zijn eisen gesteld ten aanzien van validiteit, betrouwbaarheid, efficiency en transparantie van toetsen. Toetsen worden opgesteld door cursusbeheerders en docenten die als examinator zijn benoemd door de examencommissie. Alle toetsen inclusief de normering worden door twee personen opgesteld en de beoordelingscriteria worden opgesteld en gevalideerd door een team van docenten. De te bereiken leerdoelen zijn uitgewerkt in toetsmatrijzen. Per toets wordt aangegeven welke leerdoelen worden getoetst, welk onderling gewicht de toetsonderdelen hebben, op welke wijze het cijfer tot stand komt en waar de cesuur tussen onvoldoende en voldoende ligt.

Het panel heeft het bestaan van toetsmatrijzen kunnen verifiëren. De toetskwaliteit is naar het oordeel van het panel voldoende geborgd in de daarvoor vastgelegde procedures en handswijze.

De facultaire examencommissie

De facultaire examencommissie bestaat uit een aantal kamers. Voor de opleiding FSM is dit de Kamer Finance & Accounting (F&A). De examencommissie en Kamer F&A houden onafhankelijk van de opleiding en faculteit toezicht op het toetsstelsel.

In het studiejaar 2013-'14 is een toetscommissie toegevoegd aan de kamer. De toetscommissie ziet toe op goede toetsdoelen, actuele toetsmatrijzen en goede toetsing bij de uitvoering van elke cursus. De toetscommissie wordt bemenst met toetsexperts.

De Kamer F&A is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de toetsing en analyseert periodiek de examenresultaten.

Het panel heeft gesproken met leden van de examencommissie. Uit het jaarverslag 2012-'13 maakt het panel op dat de examencommissie nog vooral denkt en werkt in procedures en minder de kwaliteit van het gerealiseerde niveau in het oog heeft. Hiervoor zijn wel aanzetten, wat ook blijkt uit het gesprek, maar de ambitie daarbij mag wat het panel betreft groter zijn. Het gaan werken met toetscommissies vanaf studiejaar 2013-'14, die zijn bemenst door toetsexperts vindt het panel een stap in de goede richting. Docenten zijn en worden geschoold in het opstellen van toetsen. Ook dit vindt het panel een juiste actie.

De opleiding stelt dat de facultaire examencommissie verantwoordelijk is voor het afgeven van diploma's en dat zij, alvorens hiertoe wordt overgegaan alle behaalde resultaten op geldigheid en volledigheid controleert. In hett gesprek dat het panel had, is duidelijk geworden dat de examencommissie bij wijze van steekproef scripties inhoudelijk heeft beoordeeld, maar dit deed nadat de getuigschriften al waren afgegeven. Het panel vindt deze wijze van achteraf bij steekproef controle uitvoeren op de afstudeerwerkstukken jammer. Als de examencommissie scripties wil beoordelen –en dit is een taak die de examencommissie zichzelf kan opleggen-, dan dient dit te naar de opvatting van het panel te gebeuren op een zodanig moment dat nog corrigerend kan worden opgetreden.

De examencommissie vertelt het panel welke werkdruk zij ervaart. Het aantal individuele vragen en klachten van studenten dat wekelijks moet worden behandeld is groot, waardoor er tijd ontbreekt om echt intensief toezicht te houden op de kwaliteit en het niveau van eindwerkstukken. Het panel vindt dit een ernstige zaak en adviseert de faculteitsdirectie daarom dringend om de examencommissie beter te faciliteren.

Het niveau van afstuderen

Studenten sluiten hun studie af met het afstudeertraject van 30 EC's dat bestaat uit een stage en het schrijven van een afstudeeropdracht. Daarbij kiest de student tenminste twee domeincompetenties, waarmee hij aantoont dat hij op het niveau van beginnend beroepsbeoefenaar taken kan uitvoeren. De afstudeeropdracht is een, met theorie onderbouwd, beleidsadvies dat de student uitbrengt aan de stageverlenende organisatie. Het plan van aanpak voor de afstudeeropdracht wordt beoordeeld door twee examinatoren, die daarmee moeten instemmen.

Het afstudeercijfer bestaat uit twee deelcijfers: een voor de stage, dat voor 40% meetelt en een voor het afstudeerwerk. De beoordeling van de stage geschiedt door de docentbegeleider. Deze baseert zijn oordeel op het advies van de bedrijfsbegeleider, de stageovereenkomst, de verslagen van functioneringsgesprekken die zijn opgemaakt tijdens de stage, tussentijdse contacten die hij heeft en het stageverslag van de student. Het panel heeft inzage gekregen in de beoordelingen van de afstudeerstages door de bedrijfsbegeleider. De afstudeeropdracht telt eveneens voor 40% mee en de presentatie en het mondelinge examen daarover voor 20%.

Paneloordeel over de afstudeerwerkstukken

Het panel heeft uit een totaal bestand van achtentwintig werkstukken uit de studie jaren 2011-'12 en 2012-'13 er vijftien a-selectief gekozen en beoordeeld. Veertien van de vijftien werkstukken beoordeelt het panel als voldoende. Eén werkstuk is niet door de auditor beoordeeld, omdat het onderwerp geen betrekking had op financieel services management. Dit werkstuk moet daarom als onvoldoende worden beschouwd op onderwerpkeuze. Over het algemeen geven de externe auditors een lagere waardering aan de werkstukken dan de docenten doen; soms is het verschil anderhalve punt. Maar de werkstukken blijven daarbij boven een 6 uitkomen. De werkstukken uit het jaar 2011-'12 werden van wat mindere kwaliteit bevonden dan de werkstukken uit 2012-'13.

De auditoren merken nog op dat zij het niveau van de toetsen qua diepgang aanmerkelijk beter vinden dan het niveau van de afstudeerwerkstukken. Bij de afstudeerwerkstukken komt het systeem van opzetten van onderzoek terug, maar kan de uitwerking daarvan nog beter.

Weging en Oordeel (onvoldoende / **voldoende** / goed / excellent)

Het panel neemt kennis van een adequaat ontwikkeld systeem van toetsen en beoordelen. De examencommissie zal aan kracht moeten winnen en haar rol in de borging van de kwaliteit van toetsing en examinering moeten versterken. Dit kan onder andere door deze commissie en haar kamers beter te faciliteren.

Voor het panel weegt zijn oordeel over de examencommissie mee in het uiteindelijke oordeel over het gerealiseerde niveau, maar is dit niet doorslaggevend; de doorslag geeft het oordeel over de eindwerkstukken van de studenten. Dit oordeel is positief.

Het panel komt daarom, dit overwegende tot het oordeel dat de opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en met de afstudeerwerkstukken aantoont dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd. Daarom is het oordeel van het panel over standaard 3 **voldoende**.

5. ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het panel heeft de hbo-bachelor Financial Services Management van de Hogeschool Utrecht beoordeeld op basis van de informatie uit de Kritische Reflectie, een groot aantal documenten die beweringen in de reflectie ondersteunen en op basis van gesprekken met het management, examencommissie, docenten, studenten, alumni en vertegenwoordigers van het werkveld.

Uit al deze informatie is het beeld naar voren gekomen van een opleiding die beschikt over een duidelijk geformuleerd opleidingsprofiel, daarop een stevig curriculum heeft ontworpen en uitvoert, dat actueel wordt gehouden, door studenten als studeerbaar wordt beoordeeld en door hen wordt geapprecieerd. De opleiding wordt op een solide wijze aangestuurd.

Het panel is van oordeel dat de beoogde eindkwalificaties overeenstemmen met hetgeen wordt verwacht in de beroepspraktijk, waarbij het panel aantekent dat de aspecten 'internationalisering' en 'verwerven van onderzoeksvaardigheden' verdere aandacht mogen krijgen.

Het onderwijsprogramma is goed uitgewerkt in cursussen, die worden getoetst. De begeleiding van studenten en de voorzieningen zijn adequaat en met name het onderwijzend personeel is goed in staat het onderwijs op het gewenste niveau te verzorgen. De onderwijsleeromgeving vertoont voldoende samenhang.

Afstudeerwerkstukken tonen voldoende diepgang qua vakinhoud en zijn van hbo-bachelorniveau. Het uitvoeren van onderzoek kan nog wat sterker worden aangezet. De gerealiseerde eindkwalificaties van de studenten zijn aan de maat.

Het panel komt tot de volgende waarderingen:

Standaard 1: voldoende

Standaard 2: goed

Standaard 3: voldoende

Volgens de NVAO beslisregels: algemeen oordeel **voldoende**.

6. AANBEVELINGEN

Het panel doet in dit auditrapport tal van aanbevelingen. Wij vatten deze hier samen.

1. Het verdient aanbeveling om meer aandacht te geven aan de vaardigheid om zich in het Engels uit te drukken. Daarbij dient vooral het accent te liggen op het beheersen van Engelse vaktermen.
2. Onderwerpen met betrekking tot financial services management zouden nog breder kunnen worden opgenomen in de agenda van de Kenniskring, om zodoende de verbinding tussen onderwijs, onderzoek en beroepenveld nog meer te versterken.
3. Het gaan beheersen van onderzoeksvaardigheden mag in het programma nog meer diepgang krijgen, zodat het uitwerken van onderzoek door afstudeerders sterker wordt.
4. Het aspect van 'internationalisering' in het curriculum kan meer gewicht krijgen door relaties met vergelijkbare opleidingen in het buitenland te versterken en te verdiepen.
5. De opleiding doet er goed aan om het rijk geschakeerde netwerk van werkveld-vertegenwoordigers en alumni te benutten bij het actueel houden van de inhoud van de opleiding. Om de relatie met de beroepspraktijk op niveau te houden, adviseert het panel de opleiding om de samenstelling van de beroepenveldcommissie zodanig te laten zijn, dat deze meer dynamiek gaat vertonen.
6. De intake van studenten kan, nu de wet daar de mogelijkheden toe biedt, nog beter worden geïnstrumenteerd.
7. De bacheloropleiding FSM zou meer onder de aandacht van universiteitsdecanen kunnen worden gebracht, opdat doorstuderen in masteropleidingen op meer plaatsen mogelijk wordt.
8. Het panel beveelt aan om de examencommissie beter toe te rusten voor haar werkzaamheden.

BIJLAGE I Scoretabel

Scoretabel paneloordelen hbo-bachelor Financial Services Management voltijd	
Standaard	Oordeel
Standaard 1. De beoogde eindkwalificaties	V
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	G
Standaard 3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	V
Algemeen eindoordeel	V

BIJLAGE II Opleidings specifieke eindkwalificaties

Competentiegebieden FSM, volgens opleidingsprofiel 2010

1. Verleent diensten
2. Nazorg en afwikkeling van diensten
3. Werken aan business
4. (Samen) werken met medewerkers
5. Werken vanuit de organisatie
6. Werken aan de eigen professionaliteit
7. Leveren van een bijdrage aan de ontwikkeling van de beroepsgroep

Kennisgebieden van de Bachelor in Business Administration

1. Accounting
2. Business Law & Ethics
3. Economics
4. Finance
5. Management Info Systems
6. Marketing
7. Organizational Behavior
8. Kwantitatieve technieken
9. Strategisch management

BBA- basisstandaarden: (1) theoretische basis, (2) Onderzoeken vermogen, (3) professioneel vakmanschap, (4) verantwoord handelen.

In de Kritische Reflectie is een tabel opgenomen, waarin de opleiding de cursussen die in het curriculum voorkomen verbindt aan de FSM-competenties en de BBA kennisgebieden.

BIJLAGE III Schematisch overzicht opleidingsprogramma Financial Services Management – Hogeschool Utrecht

	Periode A	Periode B	Periode C	Periode D
Jaar 1	Bedrijfseconomie 5	Marketing 5	Project Externe verslaglegging 5	Business project 5
	Bedrijfsadministratie 1 5	Economie & Recht 5	Business English 1 level A 5	Bestuurlijke Informatie & Logistiek 5
	Onderzoeksvaardigheden 5	Communicatieve vaardigheden 5	Bedrijfskunde 5	Financiële calculaties & gegevensverwerking 5
Jaar 2	Ethiek en financiële dienstverlening 5	Hypotheekadvies 5	Project Persoonlijk financieel plan 5	Stage 15
	Wft basis/ marktorientatie FSM 5	Belastingrecht 1 /Wft hypothecair krediet 5	Leven algemeen / estate planning 5	
	Wft Schade particulier Wft consumptief krediet 5	Wft Vaardigheden 5	Financiële planning 5	
Jaar 3	Project Bedrijfswaardering: fusie en overname 5	Pensioenadvies/ zakelijke adviesgesprekken 5	Project Ondernemingsplanning 5	Project Financieel Management 5
	Wft Beleggen / Beleggingsleer 5	Pensioenen 5	Wft Schade bedrijven/ Wft Zorgverzekeringen 5	Financiering 5
	Algemene Economie 5	Ondernemingsrecht/ Belastingrecht 2 5	Zakelijke dienstverlening/ marketing van diensten 5	EV voor financiële bedrijven/ Risicobeheer bij banken 5
Jaar 4	Minor 30		Stage / afstudeeropdracht 30	

BIJLAGE IV Programma, werkwijze en beslisregels

Auditprogramma van de Beperkte Opleidingsbeoordeling van de hbo-bachelors Accountancy, Bedrijfseconomie en Financial Service Management, Hogeschool Utrecht Maandag 9 en dinsdag 10 september 2013

Tijd	Lokaal	Gesprekspartners (incl. namen en functies)	Auditpanel	Gespreksonderwerpen
08.15 – 08.30		Inloop & ontvangst auditteam		
08.30 – 09.30		Intern overleg auditteam		
09.30 – 10.30		Management <ul style="list-style-type: none"> • Rob van Lambalgen (Faculteitsdirecteur FEM) • Saskia Goedhard (ad interim Onderwijs directeur) • Wim van de Kappelle (Opleidingsmanager) • Iris Hollaender (deeltijd Opleidingsmanager) • Joke Berendsen (Opleidingsmanager) • Loes Vink (Opleidingsmanager Propedeuse) 	Compleet auditpanel Van der Hoorn Paur Straathof Nieuwenhuizen Van Aken Verbaas Schakenbos Peters (secre)	<u>Gespreksonderwerpen:</u> eigenheid opleiding – ambities - hbo-niveau - relatie beroepenveld – internationalisering – relatie beoogde en gerealiseerde eindkwalificaties – rendementen en uitval
10.30 – 11.00		Interactie Onderwijs en Onderzoek <ul style="list-style-type: none"> • Hans Duits (lector FAI) • Gerrit Jan Lanting (docent, lid lectoraat) • Frans Boumans (docent, lid lectoraat) • Wil van Erp (docent, lid lectoraat) • Roderick Udo (docent, lid lectoraat, toetsexpert) • Jeroen Berendsen (deeltijd docent, programmaleider, lid lectoraat) • Michiel van der Ven (docent, lid lectoraat) 	Compleet panel	<u>Gespreksonderwerpen:</u> onderzoek doen – lectoraat en kenniskring – interactie onderwijs en onderzoek - onderzoeksvaardigheden
10.00 – 11.15		Pauze/uitloop		Interne terugkoppeling
11.15 – 12.15		Examencommissie <ul style="list-style-type: none"> • Andre de Groot (voorzitter facultaire examencommissie) • Wyp de Jong (docent, voorzitter kamer) • Gerrit Jan Lanting (docent, lid excie, routemanager) • Hans Smits (docent, routemanager) • Kathelijne Pennings (docent, lid excie) • Holger Hooimeijer (docent, lid examencommissie, routemanager) • Jeroen Berendsen (deeltijd docent, lid examencommissie) 	Compleet panel	<u>Gespreksonderwerpen:</u> Bevoegdheden en taken examencommissie en toetscommissie - rol in de interne kwaliteitszorg toetsing – resultaten
12.15 – 12.45		open spreekuur / random lesbezoek / bestudering documentatie / rondleiding	Compleet panel	
12.45 – 13.30		Lunch auditteam	Compleet panel	Interne terugkoppeling

Tijd	Lokaal	Gesprekspartners (incl. namen en functies)	Auditpanel	Gespreksonderwerpen
13.30 – 14.30 Parallele sessie met docenten deeltijd		Docenten voltijd bachelor Bedrijfseconomie <ul style="list-style-type: none"> Wil van Erp (docent, lid lectoraat) Henk Lak (docent, coördinator SLB, programmaleider) Kees de Vries (docent, programmaleider) Frans Boumans (docent, lid lectoraat, programmaleider) Astrid Oranje (coördinator bedrijfsadministratie) Holger Hooimeijer (docent, lid examencommissie) Gerrit Jan Lanting (docent, lid lectoraat, lid examencommissie, programmaleider) Ankie van Delden (programmaleider, SIB propedeuse) Erna Tiggelman (praktijkcoördinator) 	Deel panel team BE	<u>Gespreksonderwerpen docenten:</u> realisatie samenhangende onderwijsleeromgeving - inhoud en vormgeving programma – eigen inkleuring programma - keuze werkvormen – onderzoekslijn – stage - internationale component - beoordelen en toetsen - borging niveau - aansluiting instromers – relatie docenten beroepenveld – eigen deskundigheid docenten - opleidingsspecifieke voorzieningen <u>Gespreksonderwerpen:</u> deskundigheidsbevordering/pop docenten – onderzoek doen – lectoraat en kenniskring
13.30 – 14.30 Parallele sessie met docenten voltijd		Docenten deeltijd bachelor Bedrijfseconomie <ul style="list-style-type: none"> Jeroen Berendsen (docent, programmaleider, themacoördinator en lid lectoraat) Geert Jan Reuser (docent, thema - coördinator) Dirkjan Beugelsdijk (docent) Willem Bieshaar (docent) 	Deel panel team BE	<u>Gespreksonderwerpen docenten:</u> realisatie samenhangende onderwijsleeromgeving - inhoud en vormgeving programma – eigen inkleuring programma - keuze werkvormen – onderzoekslijn – internationale component - beoordelen en toetsen - borging niveau - aansluiting instromers – relatie docenten beroepenveld – eigen deskundigheid docenten - opleidingsspecifieke voorzieningen
14.30 – 14.45		Pauze/uitloop	Panel team BE	Interne terugkoppeling
14.45 – 15.30 Parallele sessie met studenten deeltijd		Studenten voltijd bachelor Bedrijfseconomie <ul style="list-style-type: none"> Thomas Lablans (prop) 2012- 2013 Gerard Zwaan (prop) 2012 - 2013 Rebecca Hissink (2^e jaar) 2012 - 2013 Sylvana van Schaik (2^e jaar) 2012 - 2013 Matthijs Huttinga (3^e jaar) 2012 - 2013 Teri- Ann Karjamenawi (3^e jaar) 2012 - 2013 Jegor Chamrai (3^e jaar 2012 - 2013) Lid GOC Lisa van Schaik (4^e jaar 2012 - 2013) Kim Boerman (4^e jaar 2012 - 2013) 	Deel panel team BE	<u>Gespreksonderwerpen studenten:</u> kwaliteit en relevantie programma – studeerbaarheid – aansluiting – toetsen en beoordelen – kwaliteit docenten – opleidingsspecifieke voorzieningen – eigen producten
14.45 – 15.30 Parallele sessie met studenten voltijd		Studenten deeltijd bachelor Bedrijfseconomie <ul style="list-style-type: none"> Paulien van der Veldt (2^e jaar) 2012 - 2013 Audrey Nagtegaal (3^e jaar) 2012 - 2013 Andre Huiting (4^e jaar) 2012 - 2013 Francine Christiaanse (4^e jaar GOC) 2012 - 2013 	Deel panel team BE	<u>Gespreksonderwerpen studenten:</u> kwaliteit en relevantie programma – studeerbaarheid – aansluiting – toetsen en beoordelen – kwaliteit docenten – opleidingsspecifieke voorzieningen – eigen producten

Tijd	Lokaal	Gesprekspartners (incl. namen en functies)	Auditpanel	Gespreksonderwerpen
15.30 – 15.45		Pauze/uitloop	Panel team BE	Interne terugkoppeling
15.45 – 16.30		<p>Werkveldvertegenwoordiging en alumni BE</p> <ul style="list-style-type: none"> Nienke van Drie (Alumnus) Jantine Geerdink (Alumnus) Ruben Opgelder (Alumnus) <p>Werkveldvertegenwoordiger</p> <ul style="list-style-type: none"> Wim Prins Wim Metsemakers <p>Beroepenveldcommissie BE</p> <ul style="list-style-type: none"> Cor Gijtenbeek (Senior Adviseur I & A, Eneco) Jacques Vervuurt (IN2Governance) <p>Deeltijd</p> <ul style="list-style-type: none"> Bas Klomp (Alumni) Wilma Versluis (Alumni) <p>Werkvelddeskundige deeltijd</p> <ul style="list-style-type: none"> Jasper de Wit (Corporate Controller, Corporate Control) Willem Koens (Financieel Directeur Auto Muntstad Groep) 	Panel team BE	<p><u>Gespreksonderwerpen Werkveld:</u> contacten met opleiding over onder andere: actuele ontwikkelingen en doorvertaling naar programma – andere wensen vanuit het werkveld – eigen inkleuring opleiding – stage en begeleiding – onderzoekscomponent – niveau</p> <p><u>Gespreksonderwerpen Alumni:</u> o.a. kwaliteit en relevantie van de opleiding (programma, docenten) – functioneren in de praktijk of vervolgopleiding</p>
16.30 – 16.45		Pauze/uitloop		Interne terugkoppeling
16.45 – 17.15		Intern overleg en bepalen standpunt panel m.b.t. BE	Panel team BE	
17.15 – 17.30		Pending issues		

Dinsdag 10 september 2013

Tijd	Lokaal	Gesprekspartners (incl. namen en functies)	Auditpanel	Gespreksonderwerpen
08.00 – 08.15		Inloop & ontvangst auditteam	Team AC	
08.15 – 09.00		Intern overleg auditteam	Team AC	
09.00 – 09.45		<p>Docenten AC Bachelor voltijd en dual⁸</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ron van Loon(docent, programmaleider, contactpersoon AC scholenoverleg) • Hans Smits (docent lid examencommissie, programmaleider) • Koos Vijverberg (docent, programmaleider OAT) • Erna Tiggelman (docent, praktijkbegeleider, programmaleider) • Roderick Udo (docent, lid lectoraat, toetsexpert) • Michiel van de Ven (docent, lid lectoraat en programmaleider) • Bernhard van der Biessen (docent) • Jaap Verdoes (docent OAT) 	Team AC	<u>Gespreksonderwerpen docenten:</u> realisatie samenhangende onderwijsleeromgeving - inhoud en vormgeving programma - eigen inkleuring programma - keuze werkvormen - onderzoekslijn - stage - internationale component - beoordelen en toetsen - borging niveau - aansluiting instromers - relatie docenten beroepenveld - eigen deskundigheid docenten - opleidingsspecifieke voorzieningen
09.45 – 10.00		Pauze/uitloop	Team AC	Interne terugkoppeling
10.00 – 10.45		<p>Studenten AC Bachelor voltijd en dual</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ronald van Uden (propedeuse) 2012 - 2013 • Kevin Borst (propedeuse) 2012-2013 • Jari Groenink (2^e jaar) 2012 - 2013 • Nuray Yildiz (2^e jaar) 2012 - 2013 • Jeroen de Groot (2^e jaar) 2012 - 2013 • Ibrahim Colak (4^e jaar dual) 2012 - 2013 • Maurice Lagrand (3^e jaar) 2012 - 2013 	Team AC	<u>Gespreksonderwerpen studenten:</u> kwaliteit en relevantie programma - studeerbaarheid - aansluiting - toetsen en beoordelen - kwaliteit docenten - opleidingsspecifieke voorzieningen - eigen producten
10.45 – 11.00		Pauze/uitloop	Team AC	Interne terugkoppeling

⁸ De Associate degree Accountancy (voltijd en dual) wordt m.i.v. september 2013 afgebouwd en daarom niet meegenomen tijdens de audit.

Tijd	Lokaal	Gesprekspartners (incl. namen en functies)	Auditpanel	Gespreksonderwerpen
11.00 – 11.45		<p>Werkveldvertegenwoordiging en alumni AC</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sanne van Schaik (Alumnus 2012) • Kelvin Hendrikse (Alumnus 2011) • Vivian Schoonderbeek (Alumni 2012) <p>Beroepenveld AC</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jean Louis Geutjes (Ernst & Young) • Stefan Verrips (Deloitte) <p>Werkvelddeskundige</p> <ul style="list-style-type: none"> • Arie Rietveld (voorzitter Rietveld de Jong Accountantskantoor) • Jan Metz (Commissaris Landsigt accountants) 	Team AC	<p><u>Gespreksonderwerpen Werkveld:</u> contacten met opleiding over onder andere: actuele ontwikkelingen en doorvertaling naar programma – andere wensen vanuit het werkveld – eigen inkleuring opleiding – stage en begeleiding – onderzoekscomponent – niveau</p> <p><u>Gespreksonderwerpen Alumni:</u> o.a. kwaliteit en relevantie van de opleiding (programma, docenten) – functioneren in de praktijk of vervolgopleiding</p>
11.45 – 12.00		Pauze/uitloop	Team AC / FSM	Interne terugkoppeling
12.00 – 12.45		Werklunch / Intern overleg / bestudering documentatie/ bepalen standpunten panel m.b.t. AC	Team AC / FSM	
12.45 – 13.45		Open spreekuur / random lesbezoek / bestudering documentatie	Team FSM	
13.45 – 14.30		<p>Docenten bachelor voltijd FSM</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wyp de Jong (docent, Coördinator WFT, voorzitter Examencommissie) • Guido van der Burg (kerndocent) • Anneke de Koning (docent en ontwikkelaar) • Arthur van der Leij (docent) • (Arno Eigenraam docent) 	Team FSM	<u>Gespreksonderwerpen docenten:</u> realisatie samenhangende onderwijsleeromgeving - inhoud en vormgeving programma – eigen inkleuring programma - keuze werkvormen – onderzoekslijn – stage - internationale component - beoordelen en toetsen - borging niveau - aansluiting instromers – relatie docenten beroepenveld – eigen deskundigheid docenten - opleidingsspecifieke voorzieningen
14.30 – 14.45		Pauze/uitloop	Team FSM	<u>Interne terugkoppeling</u>

Tijd	Lokaal	Gesprekspartners (incl. namen en functies)	Auditpanel	Gespreksonderwerpen
14.45 – 15.30		Studenten bachelor voltijd FSM <ul style="list-style-type: none"> Jorn van der Kant (prop) 2012 - 2013 Niels van Denderen (prop) 2012 - 2013 Gino Schuur (2^e jaar H1) 2012 - 2013 Ingmar van den Bor (2^e jaar H1) 2012 - 2013 Judith Adema (3^e jaar H2) 2012 - 2013 Thomas van den Herik (3^e jaar H2) 2012 - 2013 Ciska Verkleij (3^e jaar H2) 2012 - 2013 Hanane Aandouch (4^e jaar H3) 2012 - 2013 Steven Danes (4^e jaar H3) 2012 - 2013 	Team FSM	
14.30 – 15.30		Consultatie van docenten / examinatoren door de auditoren Accountancy (ingelast tijdens de audit)	M. Paur RA L. Straathof RA	De auditoren bespreken met de examinatoren de uitkomsten van en hun oordeel over de door hen beoordeelde eindwerkstukken AC voltijd
15.30 – 15.45		Pauze/uitloop	Team FSM	<u>Interne terugkoppeling</u>
15.45 – 16.30		Werkveldvertegenwoordiging en alumni FSM <ul style="list-style-type: none"> Berend Nannes Aysenur Ankarali (alumni 2011) Werkvelddeskundige <ul style="list-style-type: none"> Leon Janmaat (VvAA) BvC FSM <ul style="list-style-type: none"> Frank Romijn (directeur Inkomen, de amersfoortse ASR) Vasco Klarenbeek (manager Control, Rabobank Utrecht) Dirk de Graaf (Algemeen directeur, Wuthrich) 	Team FSM	<u>Gespreksonderwerpen Werkveld:</u> contacten met opleiding over onder andere: actuele ontwikkelingen en doorvertaling naar programma – andere wensen vanuit het werkveld – eigen inkleuring opleiding – stage en begeleiding – onderzoekscomponent – niveau <u>Gespreksonderwerpen Alumni:</u> o.a. kwaliteit en relevantie van de opleiding (programma, docenten) – functioneren in de praktijk of vervolgopleiding
16.30 – 16.45		Pauze/uitloop		Interne terugkoppeling
16.45 – 17.00		Intern overleg	Team FSM	
17.00 – 17.30		Pending issues		
17.30 – 17.45		Intern overleg, bepalen standpunten m.b.t. FSM	Team FSM	
17.45		Terugkoppeling AC, BE en FSM (alle gesprekspartners en genodigden)	Team FSM	

Werkwijze

Bij de beoordeling van de opleiding Financial Services Management van de Hogeschool Utrecht is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde "Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs" van 22 november 2011. Daarin staan de standaarden vermeld waarop een Evaluatiebureau zich bij de beperkte opleidingsbeoordeling van een opleiding moet richten en de criteria aan de hand waarvan een Evaluatiebureau moet bepalen of de basiskwaliteit van die opleiding als voldoende kan worden beoordeeld.

De audit is uitgevoerd door een groot panel, dat zich heeft opgesplitst in deelpanels. Het gehele panel, zoals dat is genoemd in bijlage VI, heeft de gesprekken gevoerd met het management, de lector en leden van de kenniskring en met de examencommissie. Daarna hebben vakinhoudelijke leden van het panel zich gebogen over de opleiding Financial Services Management. Deze vakinhoudelijke auditoren nemen de verantwoordelijkheid voor de inhoud van dit rapport.

Op basis van de door opleiding geleverde documentatie heeft het auditpanel zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen van de opleiding. De visitatie was gericht op een verificatie van de bevindingen uit de documentenanalyse en het verkrijgen van aanvullende informatie over de inhoud van het programma. Dit geschiedde door gesprekken met vertegenwoordigers van de opleiding, studenten, alumni en het werkveld, die waren te kenschetsen als 'gesprekken tussen vakgenoten'.

De verificatie door het auditpanel geschiedde door verscheidene malen hetzelfde onderwerp met verschillende geledingen te bespreken en aan de hand van additionele documentatie en - daar waar het de huisvesting en de materiële voorzieningen betreft- ook door eigen waarneming.

Verantwoording keuze gesprekspartners

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditpanel met in achtname van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.

Een open spreekuur maakte deel uit van het programma. Het auditteam heeft geconstateerd, dat de betreffende opleiding het open spreekuur tijdig en op correcte wijze onder de aandacht heeft gebracht van studenten en medewerkers. Hiervan is gebruik gemaakt.

Tijdens het locatiebezoek heeft het panel at random een aantal lessen bezocht en met de daar aanwezige studenten gesproken.

Het oordeel van het auditpanel, vastgelegd in een conceptrapport, werd aan de opleiding voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Beslisregels

Volgens de NVAO-Beslisregels Accreditatie kan een onderwerp 'onvoldoende', 'voldoende', 'goed' of 'excellent' scoren. Hobéon heeft de beslisregels toegepast, zoals deze zijn opgesomd in het 'Beoordelingskaders accreditatiestelsel hoger onderwijs, 22 november 2011'.

Wanneer er sprake is van verschillende varianten van een opleiding, dan moet uit de beoordeling blijken dat voor elke variant de basiskwaliteit is gewaarborgd op grond van de standaarden uit het betreffende beoordelingskader om te komen tot een positief eindoordeel over de opleiding.

Beperkte opleidingsbeoordeling

- Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval 'onvoldoende' indien standaard 1 of 3 als 'onvoldoende' beoordeeld wordt. Een onvoldoende bij standaard 1 kan niet leiden tot het toekennen van een herstelperiode door de NVAO.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'goed' zijn indien ten minste twee standaarden als 'goed' worden beoordeeld; waaronder in elk geval standaard 3.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'excellent' zijn indien ten minste twee standaarden als 'excellent' worden beoordeeld; waaronder in elk geval standaard 3.

BIJLAGE V Lijst geraadpleegde documenten

Lijst geraadpleegde documenten, conform richtlijn van de NVAO

- Kritische Reflectie opleiding Financial Services Management voltijd
- Organogram Faculteit Economie en Financiën/ Organigram opleiding
- Strategienota HU Business School Utrecht
- Kwaliteitsverbeterplan FEM 2012-2015
- Beroeps- en opleidingsprofiel FSM 2010 en 2012.
- Domeincompetenties Economics 2005; HU competentieset
- Standaard Bachelor in Business Administration
- Nota Internationalisering FEM 2013 – 2016
- Reglement BVC
- Cursuswijzer afstuderen
- Studiegids propedeuse FEM en FSN voltijd
- OER HU 2012-2013; OER FEM 2012-2013
- Feedback Assessment Stage 1 bedrijfsmentor en student
- Programma van eisen SLB in de HU
- Prestatieafspraken HU (2012)
- Projectplan Sirius FEM 2012-2013
- Meerjaren personeelplan 2013-2015
- Overzicht Learning Communities IBE 2011-2012
- Cv's van de docenten
- Structuurnota verhoging kwaliteit, rendement en studenttevredenheid FEM 2012-2015
- Toetsbeleid 2011: Sturen op Kwaliteit
- Toetsplan FSM voltijd
- Cursuswijzer Stage 1
- Protocol Assessment
- Van Cijfer tot Diploma
- Jaarverslag examencommissie 2011-2012
- Reglement Examencommissies HU/SZ/J
- Notitie 'Toetscommissies op de FEM', juni 2012
- Beoordelingsformulier afstuderen
- Overzichtslijst van alle afstudeerwerkstukken van de laatste twee jaar, voltijd.

Ter inzage

- Recente verslagen vergaderingen bvc
- Toetsmatrijzen
- HBO-Monitor 2012
- NSE 2013 FSM

Overzicht van 15 afstudeerwerkstukken van de voltijdopleiding FSM op studentnummer

	Studentnr	afstudeerjaar
1	1551247	2012
2	1536111	2012
3	1551139	2012
4	1529302	2012
5	1536114	2012
6	1523364	2012
7	1548583	2012
8	1549260	2013
9	1548614	2013
10	15174132	2013
11	1554176	2013
12	1574755	2013
13	1566614	2013
14	1506355	2013
15	1567065	2013

BIJLAGE VI Overzicht auditteam

Samenstelling, korte functiebeschrijvingen (cv's) en onafhankelijkheidsverklaringen van voorzitter, leden en secretaris.

De samenstelling en expertise van het voltallige auditteam laten zich als volgt weergeven:

Panelleden	Expertise - audit - kwaliteitszorg	Expertise - onderwijs	Expertise - werkveld	Expertise - vakinhoud	Expertise - internationaal	Expertise - student- zaken
voorzitter R.J.M. van der Hoorn	x	x		x		
Vakdeskundige M. Paur RA (Auditor AC en BE)	x	x		x		
werkvelddeskundige L. Straathof RA (Auditor AC)			x	x	x	
J.P. Nieuwenhuizen (Auditor BE)			x	x	x	
J.H. van Aken (Auditor FSM)		x		x		
P.A.J. Verbaas (Auditor FSM)		x	x	x	x	
studentlid B. Schakenbos				X		x
secretaris R.G. Peters	x					

Op 2 juni 2013 heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het panel Accountancy, Bedrijfseconomie en Financial Service Management van Hogeschool Utrecht, dossiernummer 001881.

Korte functiebeschrijvingen panelleden

1	De heer R.J.M. van der Hoorn MBA (voorzitter) Directeur-mede eigenaar Hobéon groep. Veelvuldig panel voorzitter. Verscheidene jaren interim sectordirecteur economisch domein van een hogeschool. Directeur investeringsgroep voor startende ondernemers.
2	De heer M. Paur RA MMO, auditor voor Accountancy en Bedrijfseconomie. Jarenlange ervaring als registeraccountant bij groot accountantskantoor. Tevens ervaring als controller binnen bedrijfsleven en not-for-profit. Sinds zeven jaar hoofddocent accountancy bij de Hogeschool van Amsterdam.
3	De heer L.N.M. Straathof RA, auditor voor Accountancy. Vijfendertigjaar ervaring als registeraccountant, waarvan zeventien jaar als partner bij groot accountantskantoor.
4	Dhr. J.P. Nieuwenhuizen, auditor voor Bedrijfseconomie. Jarenlang topfuncties in het bankwezen vervuld; onder meer CEO optiebeurs Amsterdam, Londen.
5	De heer drs. J.H. van Aken, auditor voor Financial Services Management. Opleidingsmanager en hogeschoolhoofddocent FSM Hogeschool Windesheim.
6	De heer drs. P.A.J. Verbaas, auditor voor Financial Services Management. Hoofddocent en promovendus Universiteit Nyenrode. Voormalig lid RvB Van Landschot Bankiers.
7	De heer B. Schakenbos (student-lid). vierdejaars student Bedrijfseconomie Hogeschool Inholland.

Secretaris

De heer R.G. Peters	Gecertificeerd d.d. november 2010
---------------------	-----------------------------------

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam)

R.J.M. van der Hoorn MBA

is als voorzitter gevraagd voor beoordeling van de opleidingen:

Accountancy, Bedrijfseconomie en Financial Services Management

aangevraagd door de instelling:

Hogeschool Utrecht

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats:

Den Haag

Datum:

3 mei 2013

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

JH VAN AKEN

is als deskundige gevraagd voor beoordeling van de opleidingen:

Accountancy, Bedrijfseconomie en Financial Services Management

aangevraagd door de instelling:

Hogeschool Utrecht

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

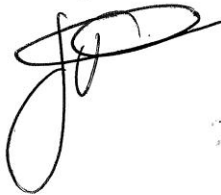
Plaats:

Duolle

Datum:

25-4-2013

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

P.A.J. Verbaas

is als deskundige gevraagd voor beoordeling van de opleidingen:

Accountancy, Bedrijfseconomie en Financial Services Management

aangevraagd door de instelling:

Hogeschool Utrecht

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

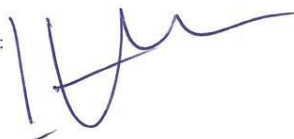
Plaats:

Rijswijk

Datum:

16.06.2013

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

Bob Schakelbos,

is als studentlid gevraagd voor beoordeling van de opleidingen:

Accountancy, Bedrijfseconomie en Financial Services Management

aangevraagd door de instelling:

Hogeschool Utrecht

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

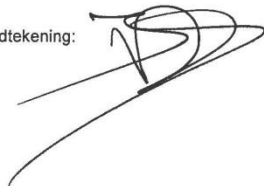
Plaats:

Den Haag

Datum:

06/05/2013

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

R.G. Peters,

is als secretaris gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Hbo-bacheloropleidingen Accountancy, Bedrijfseconomie en Financial Services Management

aangevraagd door de instelling:

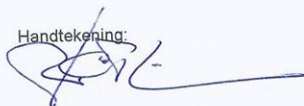
Hogeschool Utrecht

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: Bodegraven

Datum: 23 april 2013

Handtekening:

Strategische dienstverlener voor kennisintensieve organisaties

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag

T (070) 30 66 800

F (070) 30 66 870

E info@hobeon.nl

I www.hobeon.nl